І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь..
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 86. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 8-го ТРАВНЯ (MAY) 1965 No. 86. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 7-го травня 1965 року

В АМЕРИЦІ

ОРГАНІЗАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ РЕКРУТУЄ МІЖАМЕРИКАНСЬКЕ ВІЙСЬКО ДЛЯ ДОМІНІКИ, щоб завести лад в тій країні, де йде громадянська війна від 24-го квітня. Формування міжамериканських збройних сил схвалено 6-го травня на засіданні Ради ОАД більшістю 14 до 5-ох голосів, а Венесуеля не голосувала. Рада ОАД береться до організації міжамериканських збройних сил обережно. Вона висилає до всіх 20-ох своїх членів запитники, скільки війська вони могли б вислати до Домініканської Республіки. Передбачають, що американські збройні сили творитимуть найсильніший контингент на острові, хоч Державний Департамент вже тепер заявив, що ЗДА забере деякі свої відділи із Домініки, як тільки це буде можливе. Те саме заявив і президент Джансон.

ПРЕЗИДЕНТСЬКА КОМІСІЯ ПРОПОНУЄ ПОШИРИТИ ТОРГІВЛЮ З СССР ТА ЙОГО САТЕЛІТАМИ у своєму звіті пересланому 6-го травня до Білого Дому. Ця Комісія рекомендує, щоб Конґрес уповажнив Президента зменшити ті обмеження, які існують тепер щодо торгівлі з комуністичними державами в Середній та Східній Европі. На думку Комісії збільшення торгівлі з комуністичними державами допоможе ЗДА здійснювати їх цілі в закордонній політиці. Звіт, очевидно, і далі домагається того, щоб не можна було продавати комуністам важних стратегічних матеріялів. Департамент оборони має мати право вирішувати, які матеріяли є важні під стратегічним оглядом. Комісія не пропонує жадних змін в торгівлі з комуністичним Китаєм, Північним В'єтнамом, Північною Кореєю і Кубою.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПЛЯНУЄ ОДНУ ЧЕТВЕРТУ СВОГО ЧАСУ ПЕРЕБУВАТИ В ТЕКСАСІ, бо у Вашингтоні не може спокійно працювати. Президент сказав журналістам під час проходу довкола Білого Дому, що у Вашингтоні стільки літаків літають понад Білим Домом, що йому здається, що він є на летовищі. Президент нарікав і на те, що в Білому Домі до нього щодня зголошується велике число приватних відвідувачів, які хотіли б із ним конферувати. О годині 6-ій по полудні, казав Президент, „мені здається, що це летунський наїзд на Вашингтон", бо так гуркотять в повітрі літаки. Деколи пані Джансон конферує в сусідній кімнаті Білого Дому із представниками жінок, і Президент не може заснути в своїй кімнаті.

СЕНАТ БІЛЬШІСТЮ 88 ДО 3-ох ГОЛОСІВ СХВАЛИВ $700 МІЛЬЙОНІВ НА ВІЙСЬКОВУ АКЦІЮ У В'ЄТНАМІ, чим закінчилася акція Конґресу в цій справі два дні пізніше, як Президент просив про фонди на війну в Азії. Президент Джансон мав підписати цей закон 7-го травня. Палата Репрезентантів ухвалила таку саму суму 5-го травня більшістю 408 до 7-ох голосів. Оця швидкість акції Конґресу та двопартійна згода на те, щоб ЗДА вели військову акцію у В'єтнамі для припинення комуністичної аґресії, свідчить про те, що Конґрес вповні підтримує уряд президента Джансона у його змаганнях стримувати комуністичну аґресію.

ГОЛОВА АФП-КІО ДЖОРДЖ МІНІ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО НЕ ВИСТУПАТИМЕ ІЗ МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ, як це він плянував в квітні цього року. Голова Американської Федерації Праці-Конґресу Індустрійних Організацій хотів виступити зі своєю організацією із Міжнародної Організації Праці тому, що країни комуністичного бльоку хочуть використати цю міжнародну установу для своєї пропаганди. Річна конференція Міжнародної Організації Праці відбудеться в червні ц.р. в Женеві, і вже АФП-КІО найменували своїх делеґатів на неї. Міні конферував із секретарем праці Віллардом Вірцом і державним секретарем Раском і вирішив залишитися в Міжнародній Організації Праці.

У СВІТІ

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ДЕ ҐОЛЛЬ ОДВЕРТО ВИСТУПИВ проти вислання американського війська до Домініканської Республіки. Він уперше теж відмежувався від Британії в справі Маляйзії: Британія боронить Маляйзію проти імперіялістичного наступу збоку Індонезії. Французький уряд — як сказано офіційно — „бере на увагу" можливість визнання Францією проголошеного домініканськими повстанцями президента Франсіска Каманьо Деньо.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПЕРЕМІГ У ПЕРШІЙ ПРОБІ СИЛ в парляменті у справі націоналізації стального промислу. В голосуванні про одобрення чи відкинення урядової „Білої книги" про цю справу — 310 голосували „за" та 306 „проти". Праві члени урядової соціялістичної Партії праці в останній хвилині рішили підтримати уряд, після того, як його речник заявив готовість уряду до нових переговорів з власниками сталеварень про державну „контролю".

20-ЧЛЕННА ВІЙСЬКОВА РАДА У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ САМОРОЗВ'ЯЗАЛАСЬ. Її представник, генерал Нгуєн Ван Тіє, заявив на спеціяльній церемонії в приявності президента Фана Фака Суу і прем'єра Фана Гуї Квата, що уряд того останнього виправдав покладані на нього надії і відтепер перейме повноту відповідальности, а військовики маніфестують, що не мають політичних амбіцій.

СОВЄТАМ НЕ ВДАЛОСЯ ДОСЛІДЖУВАННЯ МАРСА виявив совєтський учений Геннадій Скорудін, голова 6-членної делеґації, яка прибула до ЗДА для зустрічі з американськими фахівцями астронавтики. Совєти вислали в минулому році свого дослідного сателіта „Зонд 2", місією якого було переслати на Землю світлини з поверхні Марса, однак апаратура завела і „Зонд 2" замовк. В тому самому часі американський „Марінер 4" настільки гарно вив'язується з свого завдання, що його світлини стануть базою для вислання астронавтів на Марса.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЛЯЛЬ БАГАДУР ШАСТРІ ЗАЯВИВ у парляменті, що Індія нічого не вдіє, що загострило б взаємини з Пакистаном, але заявляє згори, що у своєму кордонному спорі за так звану Пустелю („Ранн") Кача не віддасть ані п'яди землі. Індійський прем'єр потвердив, що британський прем'єр Гаролд Вільсон прислав Індії і Пакистанові пропозиції щодо замирення у цьому конфлікті.

ПАРТІЙНІ БОНЗИ В КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЇ СПРОВАДЖУЮТЬ з Західньої Німеччини люксусові автомобілі марки Мерцедес-Бенц по 13.500 дол. за авто. Вони „скромні", бо відкинули оферту тієї німецької фабрики на доставу до Пейпінгу вищого типу того самого авта, за 17.500 дол.: з телефоном, телевізором і малим баром. Ні один міністер Західньої Німеччини не купив до нього часу навіть того „дешевшого" Мерцедеса-Бенца. Зате 250 таких автомобілів продано за кордон. Купили їх, м. і. юґославський Тіто, арабський Ґамаль Абдель Нассер, кіпрський Макаріос, король Гассан з Марокко і король Сіяму. Найбільш люксусовим Мерцедесом їздитиме по Німеччині королева Єлисавета II, але не забере його до Лондону.

Уряд Президента Джансона є за скасування частини робітничого закону Тефта-Гартлі

Вашингтон. — Президент Джансон висловився за те, щоб скасувати ту частину робітничого закону Тефта-Гартлі, в якому говориться про т. зв. „право на працю", яке обов'язує в 19-ох стейтах. Ці стейти, — це: Алабама, Аркенсо, Флорида, Джорджія, Міссіссіпі, Південна й Північна Каролайни, Теннессі, Тексас і Вірджінія на Півдні, Айова, Кензас, Небраска, Південна і Північна Дакоти — на Середному Заході, та Арізона, Невада, Юта і Вайомінґ. Згідно з цим законом робітники в цих стейтах не мусять бути членами робітничих спілок, щоб дістати працю. Робітничі організації постійно домагаються скасування цього пункту закону Тефта-Гартлі, яке дозволяє на так зване „право на працю". Президент Джансон обіцяє в найближчому часі звернутися до Конґресу з окремим проханням, щоб Конґрес скасував 14(Б) пункт робітничого закону, який послаблює робітничі організації в деяких стейтах, і тому робітники є проти нього.

Сенатор Лонґ за поширення лікарської опіки над старшими

Вашингтон. — Сенатор-демократ із Луїзіяни, Расселл Б. Лонґ, домагається поширення лікарської і шпитальної опіки і на тих пацієнтів, які довший час нездужають на хронічні недуги. Сенатор Р. Б. Лонґ минулого року був проти шпитальної опіки в рамках соціяльного забезпечення. Промовляючи у Сенатській Фінансовій Комісії, сен. Лонґ виступив проти того законопроєкту, який 8 квітня схвалила Палата Репрезентантів, але не тому, що той проєкт є в рамах соціяльного забезпечення, тільки тому, що він не дає можливости лікуватися тим, які потребують бути в шпиталі довше, як 60 днів, як це передбачає урядовий проєкт. Дехто думає, що сен. Лонґ хоче в почесний спосіб відступити з того становища, яке він займав в Сенаті минулого року, гостро виступаючи проти урядом підтримуваного законопроєкту про шпитальну опіку в рамах соціяльного забезпечення.

Д. Д. Айзенгавер, проф. Л. Добрянський і проф. Р. Смаль-Стоцький нагороджені Шевченківськими медалями за заслуги для української культури

Торонто. — Генеральний Секретаріят Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка, за підписом генерального секретаря проф. д-ра Євгена Вертипороха, подає в імені Головної Ради НТШ до відома, що Головна Рада НТШ, на своєму засіданні дня 29-го листопада 1964 року одноголосно схвалила надати перші три медалі-відзнаки ім. Тараса Шевченка, встановлені ухвалою Головної Ради НТШ дня 19-го липня 1960 року як найвище відзначення за заслуги для української науки і культури — таким особам: Президентові Двайтові Д. Айзенгаверові — за заслуги при схваленні закону ч. 86-749 в справі здвигнення пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні; професорові д-рові Левові Добрянському, Джорджтавн університет, Президентові Українського Конґресового Комітету Америки — за заслуги у здвигненні пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні та професорові д-рові Романові Смаль-Стоцькому, Маркет університет, довголітньому Президентові Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка і довголітньому Голові Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА та Президентові Комітету Пам'ятника Шевченкові — за заслуги для української науки і культури у вільному світі. Урочисті вручення медаль-відзнак відбудуться під час церемонії з нагоди вмурування документів в постумент пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні в суботу, 22-го травня ц.р.

Український Оперний Ансамбль з Ню Йорку ставить „Наталку Полтавку" в Ню Гейвені і в Пассейку

Ню Йорк. — Після успішних вистав у Ню Йорку Український Оперний Ансамбль виведе наприкінці цього тижня виставу народної опери Івана Котляревського „Наталка Полтавка", музика Миколи Лисенка, в Ню Гейвені, Коннектикат, і в Пассейку, Н. Дж. У виставі, що її режисерує Т. Федорович і музичний супровід у якій виконує проф. Р. Левицький, беруть участь артисти: Марта Кокольська, Т. Федорович, Ганна Шерей, Іван Гош, Лев Рейнарович та М. Яблонський. Вистава „Наталки Полтавки" у Ню Гейвені відбудеться в суботу 8 травня ц.р. о год. 7-ій веч. у шкільній авдиторії при 569 Джордж Стріт і в Пассейку в неділю 9 травня ц.р. о год. 6-ій веч. в залі Української Централі при 240 Говн Евню.

ІНАВҐУРАЦІЯ САМОЗВАНЧОГО „ПРЕЗИДЕНТА"

В Сан Домінґо проголошено „президентом" Домініканської Республіки лідера домініканських повстанців полковника Франсіска Каамано (перший зліва у військовій шапці). Як показує фото, ця „інавґурація" відбулася в типово большевицький спосіб.

ЗДА оцінюють оптимістично ситуацію у Південному В'єтнамі

Сайґон. — Американські військові фахівці оцінюють ситуацію у Південному В'єтнамі як багато кращу, ані ж була недавно. Вказується при цьому на збільшену ініціятивність і активність державного війська, на більше число комуністичних жертв та більшу скількість ворожої зброї, яку захоплено на бойовищах, або у виявлених криївках, та на підвищення моралі однаково у державному війську, як в цивільному населенні. Цією кращою мораллю виправдується найбільше летунські атаки проти Північного В'єтнаму, які не дуже проявилися в наслідках мілітарного характеру. Проте фахівці звертають увагу, що внаслідку понищення багатьох мостів і шляхів та постійних налетів все таки сповільнився і зменшився наплив нових людей і нової зброї з Північного В'єтнаму до південно - в'єтнамських партизанів. Американські і південно - в'єтнамські військовоко обраховують, що в квітні вбито 3.120 комуністичних повстанців і що такі високі людські втрати мусять мати неґативний вплив на партизанські дії, які дійсно в останніх тижнях обмежуються найбільше до терористичних наскоків і атентатів. З американської бази в Акінаві, Японія, прибуло дальших 3.200 парашутистів. Продовжуються налети проти Північного В'єтнаму. Знищено, м. і., великий склад амуніції за 125 миль на південний захід від столиці Ганою.

Західня Німеччина проти поширення відшкодувань жертвам нацистського терору

Бонн. — Західньо - німецький уряд висловився проти лібералізації законопроєкту про остаточне відшкодування жертвам нацистського переслідування. Річ іде головно про тих пошкодованих, які виїхали із східньо - европейських країн після 1 жовтня 1953 року. Уряд відмовляє таким особам будь-яке відшкодування, як також не платить нікому, хто мешкає на території СССР і його сателітів. Представники жидівських організацій твердять, що вже після 1 жовтня 1953 року виїхало з СССР і сателітських країн коло 150.000 осіб, які мають докази, що вони потерпіли від нацистських переслідувань. Тому представники ізраїльського уряду та жидівських організацій старались за зміну постанови, але — як повідомляє преса — це їм не вдалося. Взагалі, дотеперішній закон про відшкодування і його виконання або позбавило зовсім багато жертв нацистського терору будь - якого відшкодування, або дав їм його в дуже малій, несправедливій висоті. У цій справі робив заходи також ЗУАДК, щоб добитися справедливого відношення до претенсій багатьох українських жертв нацистського терору. Згаданий законопроєкт піде в найближчих тижнях під голосування в Бундестаґу.

Ізраїль демонструє на параді свою збройну силу

Тель Авів. — З нагоди 17-их роковин проголошення ізраїльської держави відбулась в її столиці велика військова парада, на якій вперше показано публічно різні роди зброї, що її має ізраїльська армія. Між іншим, виявлено наявність в Ізраїлі американських протилетунських ракет „Яструб", як також 160 мм міномети. Американські танки Шермана дістали нові сильніші мотори. Показано також шведські протилетунські гармати та швайцарські радарні прилади. Параду приймали ізраїльський президент Зальман Шазар, прем'єр Леві Ешколь і члени уряду та високі військовики. Цей показ ізраїльської збройної сили переведено зумисне з уваги на теперішнє загострення ізраїльсько - арабських взаємин та нових погроз збоку єгипетського президента Нассера.

Українські науковці взяли участь в канадійському науковому з'їзді

Вінніпеґ. — У днях 30-го квітня до 2-го травня відбувся тут заходами Манітобського Історично - Наукового Т-зариства з'їзд істориків, музейників і архівістів для дискусії справ, зв'язаних із дослідами минулого Манітоби й її населення. З'їзд проходив у приміщеннях Манітобського університету з участю місцевих науковців та запрошених гостей, наприклад, головного архіваря Канади д-ра К. Ломба з Оттави, д-ра І. Р. Пірса з Ґранд Форкс, ЗДА, п. Е. Лебланка з Комітету Сторіччя Канади з Оттави й ін. Із українців у працях з'їзду вз'яли участь сенатор і пані П. Юзики, пані О. Войценко, д-р М. Марунчак і проф. Яр. Рудницький. На окрему увагу заслуговує виступ проф. Рудницького в часі дискусії над „столітніми" проєктами Манітоби. Він подав до відома проєкт УВАН для відзначення сторіччя Канади, в тому „Студії до історії українців Канади" й інші праці в цій ділянці.

Дві великі спортові імпрези відбудуться в кінці цього тижня

В українському спорті кінець цього тижня знаменний двома великими спортовими імпрезами. На оселі УНСоюзу „Союзівці" відбудеться турнір відбиванки за першість Української Спортової Централі Америки і Канади. Участь в цьому турнірі беруть по два репрезентанти в конкуренціях чоловіків та жінок від трьох делеґатур Централі, тобто від Канади, Півночі і Сходу ЗДА. Змагання шости дружин чоловіків та шости жіночих дружин заплянований на два дні, 8-го і 9-го травня, тобто суботу і неділю. Атракцією цих відбиванкових першостей українців будуть пластові юначки з Торонта, яких дружина „Ведмедики" саме здобула чемпіонат Канади. Також сильними дружинами чоловіків та жінок будуть заступлені осередки Шикаґо, Торонто, Ню Гейвен, Нюарк, Пассейк і Ню Йорк.

У Філядельфії відбудеться в неділю друга зустріч футболістів УСК-у Ню Йорк і „Тризуба" у фіналі Сходу, який вирішить, кому припаде честь виступати у загальному, великому фіналі за Чашу і чемпіонат ЗДА. В першій зустрічі цих чільних українських дружин переміг УСК Ню Йорк, але скромний вислід 1:0 вказує на те, що змагання у Філядельфії можуть ще принести вирішення так в користь УСК-у, як і „Тризуба". На ці футбольні змагання, які почнуться о год. 3:00-ій по полудні на грищі при 29-ій і Клірфілд вулицях, вибираються численні симпатики обидвох дружин з різних місцевостей східнього побережжя. З Ню Йорку виїде більше число автобусів, що їх замовила Управа УСК-у і збирає зголошення на участь у автобусовій прогульці у вечірніх годинах в домівці УСК-у. Виїзд прогульки автобусами на змагання зпід домівки УСК-у визначений на год. 10-ту рано в неділю, 9-го травня.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

ПРОФ. М. БРИЦЬКИЙ ОДЕРЖАВ ДОТАЦІЮ ДЛЯ СТУДІЙ В ПОРТУГАЛІЇ

Урбана, Іллиной. — Микола Брицький, професор мистецтва в Іллинойському університеті, одержав дотацію Фулбрайта для мистецьких дослідів у Португалії протягом 1965-66 академічного року.

Проф. М. Брицький студіюватиме головним чином релігійне мистецтво, студії над яким він започаткував ще давніше, в Італії 1906 р-у, одержавши для цього стипендію Фулбрайта. Працює проф. М. Брицький також, як маляр, і його малярські праці були нагороджені недавно першою нагородою в Евансвільському Музею, Індіяна, і під час Іллинойської Стейтової виставки 1964 р. Влітку мин. року проф. Брицький разом з проф. А. Р. Вільямсом закінчив малювання й декорацію каплиці в Карл Госпітал в Урбані.

ВЕЧІР СПОГАДІВ ПРО ВИЗВОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

Ню Йорк. — Місцевий Відділ Товариства Українських Інженерів Америки влаштовує в суботу 8 травня ц. р. о год. 7-ій веч. вечір спогадів про участь українських інженерів у визвольних змаганнях, про вищі технічні школи на рідних землях і про академічні товариства та їх боротьбу з окупантами. Зі спогадами виступатимуть д-р Борис Лотоцький, інж. Євген Маланюк, інж. Юліян Нанасси, інж. Петро Шох й інж. Костянтин Туркало. Відбудеться цей вечір в залі Українського Інституту Америки при 2 Іст 79-а стріт у Ню Йорку.

20-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОЇ СІЛЬ. ГОСПОДАРСЬКОЇ ШКОЛИ В ЗАЛЬЦБУРҐУ

Зальцбурґ, Австрія. — У зв'язку з 20-річчям з часу заснування в таборі Леґенер в Зальцбурґу, Австрія, Української Сільськогосподарської Школи, колишні вчителі й учні цієї школи приготовляють видання окремого збірника про історію і діяльність школи, яка проіснувала з 1945 до 1948 року. Очолює ініціятивний комітет для видання збірника Осип Мельникович.

Адреса:
Joseph Melnykowycz
26, Rue de Torcy, Paris XVIII-e
France.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

НОВІ АРХЕОЛОГІЧНІ ЗНАХІДКИ

Будівельники копальні „Південно- Донбаська" знайшли кістяк велетенської тварини. Наукові працівники краєзнавчого музею встановили, що кістки належать мамутові. Судячи з останків, мамут мав близько трьох метрів заввишки.

На Донеччині кістки мамута знайдено також у місті Дружківці, над берегом Озівського моря і на річці Дінець.

ВУЛИЦЯ СУТЕРЕНИ, ГОРИЩА...

Начальник кримінального розшуку розповідає в часописі „Рабочая Газета" з 8 квітня ц. р., як шіснадцятирічний Петро Дорошенко докотився до того, що його, хлопця-школяра середньої школи ч. 11 Дарницького району міста Києва, після „поправної колонії", засудили на десять років в'язниці. Всю вину начальник кладе на родину, зокрема, на матір, що її „тваринна любов" загубила сина.

Редакція часопису також у своїй передмові до статті сушить голову: не було на хлопцеві „плям капіталізму", а от бачите, робив злочини!

Однак, у статті самого начальника кримінального розшукує таке місце: „залишився він віч-на-віч з вулицею, з її сутеренами і горищами, зі старшими, які винаходили забави"...

А хто ж цю вулицю сутерени та горища породив?...

ДУМАТИ — КОЛЕКТИВНО

У Севастопільській середній школі ч. 45 (Крим) жаден учень не залишається осторонь колективу, — пише 14 квітня ц. р. секретар комсомолу в „Молоді України".

Навіть офіційний вірш про це склали:

Думати — колективно,
Діяти — оперативно,
Сперечатись — доказово! —
Для всіх обов'язково!

ДЕРЕВА ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ПІДСОННЯ

Кільця на зрізі стовбура дерева розповідають не лише про його вік. Аналізою деревинних шарів, крім лісівників, ботаніків, археологів, істориків, займаються і вчені-кліматологи. Археологи за допомогою дендрохронології датують старовинні дерев'яні будівлі, а кліматологи дізнаються, яким було підсоння у минулому.

Кільця дерев — це своєрідний літопис змін підсоння з року в рік. За шириною кілець можна реставрувати підсоння давноминулих століть у найрізноманітніших місцях земної кулі...

Що ж впливає на зростання дерев? Насамперед — температура, повітря й опади. У тундрі і лісотундрі, де вологи є вдосталь, а тепла обмаль, річне кільце тим товстіше, чим вища літня температура повітря.

ГОТУЙ „СТАРУ ТЕХНІКУ" І... М'ЯЗИ

„Радянська Україна" з 8 квітня ц. р. пише, що в Україні треба буде збирати значно більше колоскових культур, ніж у минулому році. В той же час кількість комбайнів, жниварок та косарок збільшиться не набагато.

Вихід? Газета передає наказ: якнайскорше ремонтувати стару техніку.

ДЕ ПОЛАСУВАТИ ВАРЕНИКАМИ?

Спробуйте, наприклад, знайти в меню будь-якої їдальні Києва таку страву, як вареники... Порадять звернутися у „варенничну". А цих спеціялізованих їдалень у місті одиниці, і ліплять там вареники за технологією наших бабусь — вручну... — пишуть З. Григоренко і М. Прокопчук у „Радянській Україні" з 16 квітня ц. р.

ДО ГНОЮ І В НЕДІЛЮ

Новий секретар комсомолу скликав зібрання.

— Завтра всім вийти на недільник — вивозити добрива!

До гною?... В неділю? Такого у Верещаках ще не чули...

Не чули, але тепер практикують у Верещаках, Ланівського району (Тернопільщина), — як довідуємося з кореспонденції В. Ковальчука, надрукованій у „Молоді України" з 16 квітня ц. р.

ЧИМ ЧИСТИТИ КАРТОПЛЮ?

Відомо, яке велике місце серед продуктів громадського харчування належить картоплі. Чистити її — робота не легка.

Ми побували на плодоовочевій базі Московського району Києва. Там встановлено чотири потокові лінії для чищення картоплі. З них працює лише одна. І та — на одну зміну. Причина? Диски очисних машин спрацьовані, а запасних немає, — кажуть кореспонденти „Радянської України" з 10 квітня ц. р.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

В День Матері

Від найдавніших часів життя українського народу мати втішалася найбільшою, найглибшою пошаною і любов'ю наших предків. Культ матері засвідчений на наших землях ще в доісторичну добу, зокрема в епоху т. зв. трипільської культури і, потому в добу Київської Руси-України, в пам'ятках староукраїнського письменства. Чудово висловлена любов і пошана до матері в українській народній творчості, в народних піснях і переказах, обрядах.

Не зважаючи на наїзди кочовничих орд, на війни й руїни, на довговікову неволю, зокрема на важкий духовий тиск, що його зазнає український народ під пануванням московсько-большевицького режиму, культ матері був і залишається завжди живий в українській народній свідомості.

Навдивовижу живим і тривалим зберігається культ української матері в творчості молодих літературних ґенерацій в сучасній, поневоленій Москвою Україні. Тема матері єначастішою, найулюбленішою і з найглибшими почуттями висловлюваною темою в усій молодій українській поезії, що її авторами є молоді, виховані у важких умовах комуністичної індоктринації, письменники. Образ матері є водночас найпопулярнішим мотивом також і в таких ділянках культури, як образотворче мистецтво, скульптура, музика. Що більше: у творах сучасних молодих поетів і мистців на Україні образ рідної матері поєднується тісно з образом батьківщини. Чудовим висловом цього можуть бути вірші померлого в 1963 році молодого поета Василя Симоненка — такі, як його „Лебеді материнства", що в ньому він свою любов до України підкреслює ствердженням: „Можна все на світі вибирати, сину, вибрати не можна тільки Батьківщину". В другому своєму вірші Василь Симоненко, визначаючи Україну як свою молитву, свою розпуку вікову, змагається „за святе синівське право з матір'ю побуть на самоті".

Виявлювані так щиро й безпосередньо почування до матері і до Батьківщини сповнюють нас глибокою вірою в невмирущість українського духа, в перемогу і визволення українського народу. Своїм прикладом вони запалюють всіх українців, розсіяних по всьому світі, закликають вітати в День Матері наших матерів вдячним поклоном не тільки за те, що дали нам життя і вивели в люди, але й за те, що навчили нас глибоко любити нашу другу велику матір — Україну.

Клопітливий союзник

В останніх двох тижнях Франція де Голля записалася ще трьома актами, які мали продемонструвати незалежність її політики, але, насправді були ударами по інтересах вільної Европи й вільного світу. В Парижі маніфестовано „зрозуміння і прихильність" до Андрея Громика, з яким підписано офіційний комунікат, що насправді похоронив французько-німецький союз з-перед трьох років; у Лондоні Франція не взяла участи в конференції міністрів 8-ох держав Південно-Азійського Союзу (СЕАТО); в Ню Йорку на Раді Безпеки ОН Франція виступила проти американської інтервенції в Сан Домінґо.

Де Голль мав і має рацію, коли він вимагає для Франції відповідного голосу і місця. Він, насправді, урятував Францію від партійницької анархії. Але водночас вніс глибокі дисонанси в цілий західній світ, звівши Францію насправді лише до формального й номінального члена оборонних союзів НАТО і СЕАТО. Де Голль має рацію, коли каже, що союзники й приятелі не мусять додержуватися в усіх справах „тієї самої" думки. Але й не можуть вести взаємосуперечної політики. Не тільки „англо-сакси" — Британія і ЗДА, — але й всі 5 союзників Франції з Европейської Економічної Спільноти вважають, що оборона вільної Західньої Европи мусить базуватися на збройних силах, стратегії і політиці Атлантійського обширу, — де Голль є „проти". Всі вони вважають, що політична єдність Західньої Европи не може обійтися без обмеження деяких суверенних прав окремих держав, — де Голль „проти". Усі вільні країни вважають, що найбільша загроза для Західньої Европи йде з Москви, а для Азії з Пейпінґу — де Голль кокетує Москву саме в часі загострення московсько-американських взаємин і діє виразно по лінії Пейпінґу в дискредитуванні та стараннях щодо політичної ізоляції Америки в Південній Азії. І тому Америці дуже трудно звикнути до політики свого французького союзника.

Де Голль, мабуть, не дразнив би Америки своїм фліртом з її ворогами, коли б не знав, що у випадку нової смертельної для Франції загрози Америка знову поспішить їй на рятунок. Але фактом є, що сьогодні американські ізоляціоністи черпають свою інспірацію з двох джерел: комунізму і антиамериканської політики де Голля.

Д-р Михайло Данилюк

ПІСЛЯ ФОМИНОЇ НЕДІЛІ

Тиждень після Великодня — це на Україні Фомина неділя. Вона прийнялась у нашому народі не тільки як день провідних поминок, але й також день, що пригадує людську слабість невірного Фоми. Фізична наявність Христової рани під рукою Фоми розвіяла людський сумнів щодо величі Воскресіння. І він повірив, а за ним повірили тисячі. І християнська філософія вважає, що величний розвиток християнства завдячує свою глибину не тільки розвіяному сумнівові Фоми, який знову повірив, але й тому фактові, що Христос дав Фомі нагоду переконатися і наділив його привілеєм оновленої віри.

Якщо український Великдень цього року поза межами України міг мати, крім релігійного переживання, якийсь надзвичайний дарунок, то принесла його українській спільноті якраз Фомина неділя: преса опублікувала факт обміну великодніми поздоровленнями між Ієрархами Українських Церков.

Це вже не далека мрія, не побажання віруючих обох Українських Церков і патріотів одного народу, це вже не зневір'я у дискусії або піднесення лише у сподіваннях. Це — факт. І, якщо хтось із нас мав ще якісь сумніви щодо глибокої щирости провідних постатей наших Церков — наявність святочних побажань їх розвіює, а зміст цих побажань відтворює всю мудрість науки, що її Мономах передав своїм синам.

Здається, ще недавно такі речі були неможливі, хоч і були спроби меншого розміру. Ще, здається, було чимало таких, які думали про „вищість" тієї чи іншої Церкви, рахували престиж, здобутки, традиції, а то й амбіції. А ось без рахувань престижів, наявної сили поза межами Батьківщини, без людських слабостей — прийшли до слова глибока християнська етика, любов і вислови взаємопошани провідних постатей двох Церков і одного народу. І не на зло „невіруючих" у можливість такого факту, але на радість тристалітнім сподіванням прийшов шляхетний крок, за ним другий, і українська спільнота стала перед подією, яка не зійде з думок цього покоління, тим більше із сторінок історії.

Посіяне здорове зерно, безперечно, виросте. Доводиться лише думати про час, коли пошириться здорова ідея взаємопошани серед наших людей у широкому світі, ідея, яка на місце, часом бурхливої, дискусії поставить братній діялог. І, перейшовши через Фомину неділю, час сподівань і оновленої віри, доведеться провідним кадрам, що відповідають за церковне життя, думати про дальший розвиток українських церковних відносин, про дальший розвиток кинутої ідеї.

Хоч офіційного діялогу між Православною і Католицькою Церквами ще немає — його ідея знову спалахнула у формі висловів взаємопошани, християнської покори і любови. Можна б піти так далеко, щоб сказати, що ідейно діялог започатковано. І якщо обидві Церкви є суто національними, із прикметами співпраці вірних і духовенства, з вищою ієрархією — то якраз тепер на черзі слово за вірними і духовенством в дусі великодніх побажань Ієрархів.

Ще промине чимало Великоднів, поки спільно можна буде наладнати багато спільних речей, але колись треба почати, і Ієрархи обох Церков чекатимуть на слова своїх громад. Тому не дивно, що приходить на гадку навіть така річ, як факт наявности або відсутности великодніх побажань між нашими місцевими єпископами, священиками, церковними громадами обох віроісповідань. Яких сотня метрів іноді розділяє наші храми, а висилаючи побажання своїм приятелям по всьому світі, в тому числі обох віроісповідань, якось не підноситься рука привітати людей у сусідньому храмі, з якими разом творимо українську громаду. Україна одна, ідея одна, доля одна, Церква така ж християнська та ще й національна — а говорити важкувато... Чи дійсно справа у „принципі", чи може в національній пошані і християнській любові?

Видаються далеко менше важливими ті речі і справи, які нас різнять, але в дусі часу, в дусі національного інтересу, в дусі християнської етики — далеко важливішим видається те, що нас єднає. Первень, що нас об'єднує, можна знайти лише в атмосфері взаємопошани, а вона виявляється в певних формах нашої культури, в наших діях і наших думках. Так, думках, бо їх родимо і їх реалізуємо.

Після Фоминої неділі цього року чимало народилося думок по наших громадах у зв'язку з великодніми побажаннями Ієрархів Католицької і Православної Церков. Треба лише про ці думки голосно говорити, треба відважних людей, що з конструктивним підходом чесно й енерґійно сіятимуть зерно спільної національної ідеї, як на церковному, так і на політичному та громадському відтинках. Бо ось, в додатку до теми про добрі відносини серед наших церковних громад можна привести чимало прикладів і з інших ділянок. Навіть тих „малих" прикладів, які, одначе, щось починають, а головне — надають тон громадам у поважніших замірах.

Бо, якщо великодні поздоровлення церковних Ієрархів внесли стільки радости серед мирян, то яке було б піднесення, якби громади довідалися, що політичні середовища з їх проводами обмінялись звичайною, людською і загально прийнятою формою побажань! По суті — не було б важним, хто послав би першим і хто першим виявив би такт і форму: УНРада чи ті, що в її складі зараз не перебувають, більш консервативні чи більш темпераментні, старші молодим чи навпаки. Ціль була б досягнена: національна мобілізація громади.

Ось, пройшовши через Великдень, підходимо до Зелених Свят, а з ними до традиційного поминання героїв, що впали в боротьбі за Україну. Мабуть, по деяких осередках нашого поселення знову вла-

(Закінчення на сторінці 4-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО СТАТТІ К. НІЩЕМЕНКА ПРО МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Прошу вмістити в нашому союзовому органі „Свобода" вияснення - спростування на допис п. К. Ніщеменка („Свобода", ч. 78 з 28 квітня ц. р.) під назвою „Митрополит Андрей Шептицький у Києві.

Автор зазначеного допису пише: „В 1943 році прибули до Львова, як скитальці, що втікали від наступаючих большевиків, група українського православного духовенства на чолі з Єпископом лубенським Сильвестром Гаєвським. Хоч у Львові була православна московська Церква, вони не пішли там, а звернулись до Митрополита Андрея Шептицького з проханням дозволити їм відправляти Богослуження у котрійсь з українських католицьких церков. Митрополит, на відміну від московських ієрархів, які відмовили йому відправляти богослуження у Києві в україн. православній святині, з повним вирозумінням приділив їм Преображенську церкву на Краківській вулиці, де й відбувалися православні архиєрейські Богослужби, після українсько - католицьких".

Наведений факт не цілком відповідає дійсності, перечить правді недавніх — для історії — наших днів і не служить на користь бл. п. Митрополита Андрея. Справді було так:

В 1943 році прибули до Львова втікачі з Великої України. Серед них був Єпископ Сильвестр та дехто з духівництва. Єпископа Сильвестра примістив гостинно у своїх покоях бл. п. Митрополит Андрей. У деякі неділі Єпископ Сильвестр був присутній на богослужбі в катедрі Святого Юра, але сам відправляв на Францішканській вулиці, в православної церкви св. Юрія.

В 1943 році та церква не була „московською". Богослуження там відправлялося в церковно - слов'янській мові з українською вимовою, а проповіді виголошувалося в українській мові, як і в усіх греко-католицьких церквах. Ця парафія перебувала в юрисдикції українського Архиєпископа Владики Палладія. В тій церкві за ласкавим дозволом Арх. Палладія і відправляв Єпископ Сильвестр з місцевим та прибулим духівництвом УАПЦ. Серед них був і підписаний під цим спростованням.

В цій церкві на свято Різдва Христового хор, зорганізований у Львові з колишніх членів „Київської Думки" та місцевих співаків, до речі греко-католиків, під назвою Капеля ім. М. Леонтовича, під керівництвом бл. п. незабутнього Нестора Городовенка, давав концерт колядок. Отже неслушно, щоб не сказати несумлінно, ту церкву в 1943 р. називати „московська".

Зазначена церква не могла вміщати всіх наших вірних: коли була вона заповнена вщерть, то на вулиці стояло людей ще більше, як у церкві. Постала потреба створити ще одну православну парафію у Львові, і для нас, православних, знайшлося місце в залі УЦК. Туди щодня прибували скитальці з Великої України, а в неділі приходили туди молитись Богу.

Для правно - церковного оформлення нової парафії духівництво і парафіяльна рада делеґували до Першоієрарха Православної Церкви в Генерал - Губернаторстві, до Блаженнішого Митрополита Діонісія, до Варшави, підписаного під цим. Діставши належні документи, ця парафія увесь час перебувала в юрисдикції Арх. Палладія, як правлячого Львівсько - Лемківського Архиєпископа.

Треба ствердити, що добрим і жертвенним добродієм нової парафії був бл. п. Митрополит Андрей. Він подарував для неї облачення - покриття на Престіл та Жертвенник, і дав певну суму грошей. Обидві православні парафії кожної неділі були переповнені вірними. Серед них бувало багато місцевих греко - католиків.

Отак дожили ми у Львові до березня 1944 р. Постало питання про відправу урочистої панахиди по незабутньому Пророку України Т. Шевченкові. Роздумуючи, в якій святині можна було б вмістити найбільше людей, ми зупинили свою увагу на св.-Юрській катедрі, і з цим наша делеґація звернулась до Митрополита Андрея. Як і завжди, він прихильно вислухав нас і промовив: „Дозвольте мені, отці і вельмишановні панове, сказати вам, що коли вам ходить про найбільшу церкву, то такою у нас є Преображенська церква, в якій я і раджу вам відправити панахиду по Шевченкові". При цьому Митрополит Андрей ще дещо сказав, але про це я не писатиму, бо це не до теми спростовання. Ми з вдячністю цю пропозицію - дозвіл прийняли.

В Преображенській церкві нас дуже привітно прийняв о. д-р Г. Костельник. 10-го березня 1944 р. о 5 год. відбулась панахида по Кобзареві України, чи не вперше у Львові, в переповненій церкві, а на вулиці були тисячі людей, які не могли вміститися в церкві. Відправляли панахиду сім отців. Подаю їх прізвища: о. Ю. Поліщук, о. О. Попів (він проповідував), о. Д. Бурко, о. Р. Мельниченко, о. П. Слюсаренко, о. П. Мелех та підписаний під цим. Єпископ Сильвестр був тоді вже поза Львовом. Греко - католицьке духівництво на панахиді було очолене Арх. Йосифом Сліпим — нині Кардиналом, і нині вже нежвими Єпископами Н. Будкою та Н. Чернецьким. Громадянство було очолене найчільнішими львівсько - галицькими провідниками. Спів панахиди був укладу К. Стеценка, який виконувався капелею ім. Леонтовича під кермою Нестора Городовенка. Так справді було.

Прот. В. Коваленко
Ковствіл, Па.

● Повістяр і драматург Торнтон Вайлдер дістав нагороду Крайового Комітету поширення книжки. Церемонія ця відбулася в Білому Домі, де пані Джансон в промові хвалила цього письменника за те, що пише, щоб його могли читати й розуміти люди, а не тільки сам письменник та його приятелі. Нагорода складається з медальйону та $6.000.

М. МАТУЛА

УКЛІН МАТЕРІ

Тобі, тобі! О, рідна мати,
У цей величний світлий день,
На вівтар Твій, як славш шати,
Вінки сплітаємо з пісень.

Бо Ти несеш в святій покорі,
Неначе долю, свій тягар,
В Твоїй душі — в журбі і горі —
Горить вогнем любови жар.

Це ж Ти в колисці рідну мову
Несеш крізь буряні віки,
І, як дитину, пестиш слово, —
Тобі пошана і квітки!

Немов цвітіння колоскові,
Твоя душа, Твоя теплінь
Переливається у слові
В серця прийдешніх поколінь.

О, наша мати, мила, близька,
Тобі шлемо уклін, любов.
Твоя ж гаряча, материнська
Струмить у наших жилах кров.

Т. Н.

ЛИСТ ВІД МАМИ

Любий Сину!

Пишу, а руки тремтять, не знаю, з чого почати. Понад два десятки років, як забрали тебе від мене. Понад двадцять років плачуть мої очі, понад двадцять років чекаю на вісточку. І не знаю, чи буде.

Не та я стала. Помарніла й постаріла дуже. Запали і помутніли мої очі від гарячих сліз. Світ мене вже не цікавить. Одно мене тримає — це мрії зустрітися з тобою, квіте мій рожевий! Обняти твою кучеряву головоньку, притиснути до свого втомленого серця і розповісти тобі про все, все, пережите за ці жахливі роки.

Ти, напевно, не забув, любий синку, останньої хвилини розлуки на стації, коли притиснув мене своїми дитячими руками. Потяг рушив, ти вскочив до вагона і став коло відкритого вікна, махаючи хусткою. Я довго стояла, мій любий, і крізь сльози дивилась услід, аж поки зник потяг за далеким обрієм.

Як дійшла я додому — не знаю. Зайшла до кімнати, а з неї повіяло пусткою. Сіла біля твого ліжка, котре й досі стоїть так, як ти його накрив. І так просиділа до ранку, прислухаючись до кожного шелесту. Мені раз-у-раз здавалося, що ось ідеш ти, моя дитино! І я схоплювалась, вибігала, та все даремно!

Ранок не приніс мені утіхи, навпаки, на все життя окутав горем і тугою.

З думок не злуть ті дні, коли ти, любий сину, ще хлопчиком, прибігав зі школи у подертих черевиках і голодний, але завжди ласкавий. І з усмішкою на устах питав: „Мамусю, є що їсти"? Я часто не була ласкавою, і, можливо, це тебе ображало, люба дитинко, алеж я не була винна в цьому. Винне було життя, винні люди, що стали катами.

Я, самітня, безпомічна жінка, повинна була заробляти на той шматок хліба в умовах сталінського, нелюдського режиму, а твій любий татусь томився десь по тюрмах. Також і за тебе, моя дитинко, я боялась, щоб не вигнали зі школи, як сина „ворога народу". Все це накладало на душу тяжкий гніт, і тому я часто була неласкава з тобою.

Перед моїми очима завжди стоїш, ти, і я чую твої крізь сльози дитячі слова: „Не плач, матусю! Бог зглянеться, і татко повернеться!" І з цими словами ти падав на ліжко і ридав. Я знала, мій любий, твої душевні страждання, які приносили мені ще більше горя. Твої гарячі поцілунки до кінця мого життя горітимуть на моїх поморщених, запалих щоках. Твої подерті черевики, сірі штани і дві сорочини я зберігаю, як найдорожчу святиню, пильно обдивляюсь і тисну до своїх грудей, а сльози самі ллються і падають на ті латки, що ти їх сам пришивав.

І так минають дні, місяці, роки... Я одна, як билиночька в полі. Немає роду. Навіщо жити і чого чекати? На вулицях; куди не глянь, каліки та старці, обдерті й голодні, алеж хоч каліки, та прийшли, а мого немає. Немає моєї радости, котру я виховувала в своїй подертій пелені. Немає в мене під старість ні захисту, ні життя! Бідна моя головонька! А що ж тепер я маю, мій любий? Невсипуче горе і тяжкий камінь у своїх старих грудях, якого не викину, доки не закрию очей на вічний сон!

Коли ти ще живий, дорогий мій сину, хорони ім'я своєї матусі, пригадуй оті дні дитинства, коли я тебе ласкала, ночей не досипала, тобі пісень співала. А якщо лежиш ти в домовині, то явися мені, дитинко моя, хоч у сні, розвій надії і сподівання. Я закрию свої старі очі і поспішу до тебе, мій дорогий соколику!

Твоя мама

„Відмолоджені" машини

Був у нас автомобіль, старенький, спрацьований, — розповідає 6 квітня ц. р. в дописі „Рабочая Газета" водій м. Успінки, Луганської области. — Вирішили повернути йому молодість і виправили його в дорогу на авторемонтну базу до Красного Луча. За деякий час дістали вістку: „машина готова, приїжджайте і забирайте"...

Поїхали за нею два водії. Начальник повів нас до двору: „Вибирайте будь-яку, всі, як нові."

Три дні, правду кажучи ми вибирали, але жадна не припала до вподоби: в одній машині гальма не діють, в іншої — керівниця недобра, у третьої — дверцята не зачиняються. Керівникам фабрики, очевидно, надокучили такі гості і вони дали нам автомашину, що перша потрапила на очі.

Проїхали ми на цій автомашині гальма не діють, в інший лися: олія тече через картер. Зняти його і подивитися, чому тече, не можна, бо на ньому висить фабрична пльомба. Знімеш її без представника фабрики — клопоту не обберешся.

ЧИТАЮЧИ „КОБЗАРЯ"

У пеклі земнім і раю,
Стремлінням споріднений й кров'ю,
Як ліки цілющі я п'ю
Слова ці, надхнені любов'ю.

В науці, в кипучім бою,
У праці щоденній, у співі,
Як трунок іскристий, я п'ю
Пісні ці, пропечені гнівом.

Черпаю любов з них і гнів,
Надхнення й гарячий неспокій,
Вони відкривають мені
Нові горизонти широкі.

В них віща душа „Кобзаря",
У вічних графічних проміннях —
Ясна путеводна зоря
Мого життевого стремління.

АНДРІЙ ЛЕГІТ

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Михайло Островерха

МИСТЦІ — УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТРІЛЬЦІ

(1)

„...Як мистці — УСС, то ясно — й самі вони вояки. Як вояки, то ясно — їх мистецтво історичне, баталістичне: серед чого жили, чим жили, що переживали, те й на полотні утривалили й нам залишили на пам'ятку, на славу минулого, щоб нашу історію збагатити. Сьогодні цьому мистецтву рідко хто з сучасних мистців, молодих, сприяє йому, схиляється до нього. І, в цьому випадку, треба бути вирозумілим: щоб такому мистецтву сприяти, його розуміти, ним жити і його творити, треба таку атмосферу мати і в ній та нею жити. УСС ту атмосферу мали, нею жили, тому й творчість їх для кожного українця жива і примовна.

В Італії, у місті Вульчі, не так давно відкрили старовинну, етруську могилу. В цій могилі - келії, на її стінах є чудово збережені фрески; вони з VI століття пер. Хр. Їх зміст великої — не лише мистецької, але й — історичної вартости: в них старовинний мистець відкрив очі сучасним, у 20-му столітті, науковцям та історикам на початки історії Риму. На одній із фресок бачимо трьох вояків: це є два брати — Челіо і Аульо Вібенна, третій, полководець їх — Мастарна. Перший брат загинув на одному з горбів Риму, і цей горб донині зветься Челіо. Другий брат згинув на другому, недалекому горбі.

Його череп, на пам'ятку його смерти, вмурували в скелю цієї гірки; сказати по-латині, вмурували в скелю „Капут Аулі", голову Ауля, а це створило слово: Капітолієм, по-італійськи: Кампідольйо — один із найстарших горбів Риму, де й була перша святиня Зевеса. Це все вчені вичитали з цієї старовинної фрески. Ось значення і вартість історичного мистецтва. Старовинний мистець жив тими часами і їх подіями й передав їх своїм твором історії..

Може дещо й задовгий вступ до моєї теми, але він іще краще підкреслить вартість мистецтва УСС.

А при такій світлій нагоді, як оцей ювілейний, у 50-ліття УСС з'їзд, що відбувається тут у Ню Йорку, чи не варто б згадати й тих, що цей епос самі пережили, утривалили його у своїх творах і нащадкам залишили ці героїчні, трагічні, романтичні, веселі й сумні події тих часів: 1914-1918-1920 років. Ці наші майстри ліній і тонів — що цілими пригорщами черпали теми з багатої вояцької щоденщини — немов призабули на всякі експериментальні початки вже тоді паризьких модерністичних напрямків у мистецтві, бо й не ходило їм про форму, а головне — про зміст, що його довкола себе бачили, його переживали; йшло їм — нашу історію утривалити для прийдешніх.

Надто, наші мистці перед своїми очима бачили велике минуле, чуже й своє; у їх пам'яті переходили імена великих мистців-творців історичного мистецтва: таких, як автор твору „Бій Олександра з Дарієм", мозаїка, а далі, м. ін., Паольо Уччелльо, Леонардо з Вінчі, Мікельанджельо, Рафаель; чи, м. ін, К. Л. Давід, без монументальних творів якого важко й уявити собі велич Версалю; чи Дж. Фатторі, один із творців італійського імпресіонізму; маккіяйолі, без мистецьких творів якого італійське рісорджіменто булоб вельми блідаве. Та й наші знатні мистці, — що їх твори малих розмірів лиш тому, що не мали стін палат італійського ренесансу, не мали стін Версалю, — як А. Ждаха, Ф. Красицький, Рішин, Турбацький; не можна поминути й солодкавого Пімоненка, — що своїми скромними працями причинився до збагачення козацького побуту для історії, — Івасюк і ін.

УСС, рушивши після Маківки з Карпат, по Болехові, Лісовичах, Галичі, Завалові, на довше зупинились — майже на один рік — над Стрипою, де відбулися важкі бої на просторі: Панталихи, Соколів, Бурканів, Хатки, Соснів, Раковець Бенева, Семаківці, Богатківці, Ішків, Розсоховатець. Бували тут і соняшні інтервали, що кипіли веселістю усусуської молодости. Все це життя УСС лягло в основу творчости мистців УССтрільців.

Духове, культурне життя УСС — література, мистецтво, музика — було зосереджене в ПРЕСОВІЙ КВАТИРІ УСС. Ця організація своїми початками сягає ще зими 1914-1915 років, в Карпатах. Одним із її діяльних організаторів був мистець Юліян Буцманюк, що, за спонукою полк. Гриця Косака, в порозумінні з Боберським, — і створив цю ПРЕСОВУ КВАТИРУ УСС. Початок же повного розгорнення її культурного життя треба рахувати від зими 1915-1916 р. над Стрипою, у селі Соснові, над Тудинкою. Тут були згуртовані й мистці УСС, тут вони й почали свою творчість уже з повним розмахом.

Правда, як брати часово, хронологічно, то мистецька творчість УСС своїми початками сягає ще наших гір Карпат, 1914-1915 рр. Бож Юліян Буцманюк, що ми вже його згадали, ще в Карпатах почав давати свої мистецькі твори, що їх мотиви, зміст, надхнення черпав із стрілецького життя. Він, із своїм докладним знанням, що його набув в академіях мистецтва Мюнхену, Фльоренції, дає перші й незабутні твори з боєвих мотивів УСС в Карпатах: „Кічерка", „Маківка", „На варті" й інші, в яких є молодечий запал і любов до стрілецького воєнного життя.

Та правдиве живо мистецького життя УСС було в селі Соснові. Іван Іванець саме тут, із поривом юности розвинув свою мистецьку діяльність. Він, із уродженим хистом своєї зручної, м'якої поведінки з оточенням, мав і живий талант кмітливого спостерігача воєнного, фронтового життя. І найчастіше, серед нас, фронтовиків, бачили ми його: в окопах, на площі вправ, при гарматах, при обозі — мав бо він велику „слабість" до коней! —; швидким кроком переходив він поміж хати й стодоли, де кватирували сотні, з фотоапаратом, то із записником, у якому робив шкіци, усе схоплював, утривалював цікавіші образки із стрілецького побуту. Вислідом цієї його рухливости були його відомі нам, доброї імпресіоністичної школи баталістичні твори, як „Похід" „Стежа", „Хуга" „Ноктюрн" й інші назви, назви яких ми вже й не пам'ятаємо. Він же виконав і проєкт прапора УСС — графічний твір незвичайно тонко й у тоні відчутий. Крім цього, дав низку мистецьки виконаних світлин.

(Далі буде)

Іван Задорожний

ПРО „НАШУ ДУМУ, НАШУ ПІСНЮ" В АМЕРИЦІ

(Питання і відповіді про стан і можливості розвитку українського музичного мистецтва в Америці)

— Який є стан українського музичного життя в Америці?

Відповідь: Назагал беручи, незорганізований. Поодинокі товариства, приватні особи, хори та музичні інститути працюють у важких умовинах, розраховуючи на поміч ентузіястів, що жертвують багато часу та зусилля, щоб „наша дума — наша пісня" таки не загинула в щоденній дійсності - буденності.

— Яка цьому причина?

В.: Брак організації, що — збудована на певній фінансовій базі — запевнила б успіх та продуктивність наших музик, композиторів та виконавців: солістів, вокалістів, інструменталістів та різних музичних груп.

— Приймім, що така організація постала; чого тоді можна сподіватись?

В.: Можна, безперечно, сподіватися систематичного використовування творів наших композиторів, їх виконування на сцені та награння на платівках.

— Які твори маєте на увазі?

В.: Симфонічні: симфонії, сюїти, увертюри, танки, симфонічні поеми, фортепіянові і скрипкові концерти, камерну музику тощо. Опери, оперети, балети, баляди (все в супроводі оркестри). Хори: церковного та світського характеру; народні, історичні, танкові, жартівливі, популярні пісні; дальше — сольові, дуети тощо.

— Скільки симфоній, опер, балетів і т. д. нараховує український музичний доробок?

В.: Ось маю перед собою провізоричний список творів українських композиторів. Нараховує він: 80 симфоній, 32 сюїт, 33 симфонічних поеми, 29 фортепіянових концертів, 17 скрипкових концертів, 80 опер, 22 оперети, 23 балети, 39 кантат, 3 ораторії і багато інших менших творів. Все це в супроводі симфонічної оркестри. Поза тим безліч інших композицій для хорів та соль в супроводі чи і без фортепіяна.

— Чи ноти згаданих творів можна набути?

В.: Ноти до згаданих композицій можна набути — бодай частинно. Завданням цієї організації і було б, зокрема, створення центральної української музичної бібліотеки, що по можливості охоплювала б всі твори українських композиторів. Багато творів є по американських бібліотеках (от, наприклад, всі твори Д. Бортнянського є в Конґресовій бібліотеці у Вашинґтоні, твори Якименка — у бібліотеці в Філядельфії, у бритійському музеї переховується опера „Алькід" Бортнянського; напевно й по інших бібліотеках є різного роду твори: у Ватиканській бібліотеці є багато творів з нашої церковної музичної літератури, багато є по приватних збірках). Щоб таку бібліотеку заснувати, треба багато часу, відповідного місця та — головно — фінансів.

— Як практично зорганізувати таке товариство?

В.: Ми мусимо взяти приклад з американських способів промоції музичної культури. Все базується на жертвенності поодиноких меценатів чи груп, що фінансовою допомогою уможливлюють існування навіть таким славнозвісним установам як Метрополітен Опера Ко. або Сіті Сентер Опера (в Ню Йорку) і іншим операм по різних містах Америки; що піддержують симфонічні оркестри у т. зв. Камюніті Кансерт Ассосієйшен чи інших Кансерт енд Лекчер товариства, представляють американському слухачеві найкращих виконавців світу. Далі добровільними датками розбудовують т. зв. культурні центри (в Ню Йорку, в Лос Анджелесі, у Вашинґтоні, в Нюарку, Трентоні). Загалом обраховують, що американці видали на розбудову та організацію музичного життя коло двох з половиною більйонів долярів, а в цьому році обчислюють на подібні цілі коло 7 більйонів долярів.

Чого нам треба, — це зрозуміння українського громадянства, що фінансова підбудівка кожного почину зокрема є запорукою його успішности. Бож на виконання будь-якого заміру треба покрити конечні видатки ще перед його прем'єрою: ось, наприклад, для симфонічного концерту — переписування нот для поодиноких інструментів, заля на проби, заля на концерт, оркестра, реклама і т. д. Для постави опери, оперети чи іншої вистави все те, що вже згадано, а ще в додатку декорації, костюми, більше число проб, оплата корепетиторів, режисера, музичного керівника, хору та солістів - виконавців, як теж усіх технічних працівників.

— Яка в загальному була б схема такої організації?

В.: Ділилася б вона на відділи: 1) група осіб, відповідальних за збіркову акцію (директори); 2) виконавчі органи: директор, менаджер, режисер та музичний керівник, при чому кожний добрав би собі для помочі відповідних людей.

— Чи така організація була б зв'язана із одним містом чи місцем?

В.: Ні. В кожному місці була б клітина цієї організації, що запевнювала б виставу кожного нового концерту, опери чи вистави. Це було б запорукою, що кожна вистата чи концерт були б виставлені у кожному більшому місті Америки чи Канади.

— Чи такі концерти себе оплачували б?

В.: Напевно. Бо з досвіду знаємо, що кожна належно підготована річ зацікавить громадянство, яке за допомогою преси вповні буде поінформоване, чому саме нам треба його помочі в організуванні музично - театрального культурного життя.

— Чи можливо збудувати українські центри мистецтва по більших містах?

В.: Не тільки можливо, але й конечно! Тільки справу треба поставити на відповідній площині. От, американці будують різні хмародери на банкових позичках, обраховуючи наперед прибуток, що не тільки покривав би мортґедж та відсотки, але й приносив би зиск. Уявляю собі, наприклад, в Ню Йорку український хмародер, що в ньому містився б великий театр (концертово - театральних заль все ж таки ще тут замало: є, щоправда, Карнеґі Гол, Гантер Коледж, Тавн Гол, Филармонік Гол, Стейт Театр і інші, менші, але за рік наперед треба їх замовляти). Вже ця заля приносила б великий прибуток. В цьому ж будинку можна було б мати ресторан, гарно прибраний українськими вишивками, образами та різьбами, простору залю для забав чи весіль, приміщення на різні бюра і підприємства.

— Чи українське громадянство піддержить таку широкозакросну музично - театральну активність?

В.: Мусить! Для вдержання нашої культури, що її ми так дуже хочемо передати нашій молоді. Це розуміють наші церковні власті, будуючи церкви, школи, захоронки тощо. Це розуміють громадяни, що купують або будують народні доми, організують музичні інститути, розбудовують Пласт, СУМА та інші організації молоді. Це беруть під увагу всі наші організації хорів, це відчувають усі, що хочуть добитися признання в американському світі для нашої культури, музики і мистецтва. А це можна осягнути лише на професійній площині організаційним способом.

— Чи саме тепер час на таку активність?

В.: Тепер може чи не найбільш сприятливий час. Америка широко розбудовує своє культурне життя, і ми повинні включитися в нього. Тепер, отже, ми стрінемося з повним зрозумінням у відповідних урядах чи установах. Тепер ще є в нас професійні сили, що можуть включитися повністю у це діло. Далі — це стане величезною заохотою для нашої молоді, яка побачить, що можна починати музичну, співочу, театральну чи диригентську кар'єру в своєму українському культурному середовищі. Це стане заохотою нашим композиторам. Вже цих кілька думок оправдують ідею такої організації.

— Згадано про награння платівок. Яка в цьому ціль і користь?

В.: Кожний українець повинен знати свою музику. Одначе, можна це осягнути, слухаючи лише добрих, професійно награних платівок, що представляли б нашу музику в упорядкованому історичному аспекті. Ці платівки треба розсилати по бібліотеках, університетах, коледжах та музичних школах цілому світу, щоб професори, познайомившись із нашою музикою, змогли б про неї говорити. Дивно, що УККА про так конечну розбудову українського життя ані словом не згадує у своєму звіті.

ВДВОЄ МЕНШЕ ЗА МАКОВЕ ЗЕРНО

Михайло Маслюк (згадка про нього була у „Свободі") із Жмеринки продовжує створювати надзвичайно цікаві речі. Кожен його виріб — це нове диво. Остання Маслюкова річ — балабайка вдвоє менша за макове зернятко.

Висота інструмента 1,9 міліметра, грубина стінок — 0.06. Струни зробив він з павутиння, а підставку під струни — з потоншеного кінчика волосини. Розглядати цю малесеньку річ можна лише через спеціяльно змонтовану систему лінз.

СУМ і академічна молодь в Йонкерсі, Н. Й.

Галя Дуда

Христя Губіцька

Люба Гончак

Леся Івасютин

Богдан С. Русинко

Осередок СУМА в Йонкерсі своїм числом не великий, бо начисляє 85 членів, з того є 20 старших юнаків і юначок, які кінчають середню школу, або вже закінчили її та продовжують студії в університетах. Хоч не всі рішилися студіювати, то все таки більшість так зробили і в своїх школах втішаються успіхами. Ми є горді, що маємо таку молодь та що можемо їх представити на сторінках „Свободи" і побажати ще кращих успіхів.

Ми бажали б оцим започаткувати „Параду студентів" на сторінках нашої преси, бо це дасть заохоту тим батькам, які ще не надумались, чи їх діти повинні осягнути вищу освіту. Ми пропонували б також зорганізувати комітети в поодиноких осередках, завданням яких було б переконувати батьків доростаючої молоді, щоб не жаліли грошей і старалися дати своїм дітям вищу освіту, а тим самим і кращу будучність. Створити стипендійні фонди та помагати тим, які не спроможні самі оплачувати досить високу таксу. Вважаю, що студенти, які виховались чи виховувались в Спілці Української Молоді на її державницьких ідеях, будуть нашим найздоровішим провідним елементом в будучності і їм треба помагати. Це є діти, які пішли студіювати не тому, що їх батьки мають багато грошей, а тому, що вони хочуть здобути вищу освіту і колись гідно зарепрезентувати українське ім'я в різних ділянках американського суспільного життя.

1) **Галя Дуда,** студентка, Ню Палтц університету, б. виховниця в СУМ-і та активна в самодіяльних гуртках в танцювальному і в музичному. В середній школі була доброю ученицею, бо здобула повну стипендію. Хоче бути учителькою середньої школи. Галя всюди і при кожній нагоді розказує американцям про Україну, хоч вона її ніколи не бачила, бо родилась в Німеччині. Галя в минулорічному сезоні працювала на Союзівці.

2) **Христя Губіцька,** студентка Сіті Коледжу в Ню Йорку, булавна юнацтва нашого Осередку, п'яністка, може найактивніша сумівка, яку Йонкерс коли мав. Христя є відома з музикальности, яку дістала в спадку від батька проф. Вол. Губіцького. Вона грає в трьох оркестрах. Студіює хемію, хоч це немає нічого спільного з фортепіяном.

3) **Леся Івасютин,** студентка Вестчестер Комюніті коледжу бувша активна сумівка. Брала участь в танцювальному і музичному гуртках. Леся рішилась студіювати медицину.

4) **Люба Гончак,** студентка Вестчестер Комюніті коледжу, бувша активна сумівка, зокрема в танцювальному та музичному гуртках. Люба здобула собі стипендію. Вона любить дітей, хоче бути вчителькою.

5) **Богдан С. Русинко,** студент Лафаєт коледжу, активний сумівець, один з групи, які виступали з укр. нар. танками на телевізійній програмі „Тед Мек Аматор Авер".

Богдан був дуже добрим учнем від першої кляси початкової школи аж до середньої і цілком заслужено дістав стипендію на продовжування студій. Він хоче бути інженером.

Щасти, Боже!

Наші студенти, поза іншими організаціями, є також членами Українського Народного Союзу.

Вол. Івасютин

З НАШИХ БУДНІВ

НАШІ КОЛЮМБИ

Ви були б здивовані, якби довідалися, скільки є серед нас Колюмбів, що відкривають час від часу нові світи, нові континенти, які знаходяться цим нашим Колюмбам під самим носом, або, як кажуть американці „еравнд ди корнер".

Надрукує, скажемо, якась пані-американка в ілюстрованому журналі захоплену статтю про українські писанки, рясно закосичену фотознімками, а прочитає цю статтю котрийсь з невідомих досі Колюмбів, і раптом відкривається йому новий світ, у власній таки, давно загубленій, українській душі... Ці кольорові фотознімочки писанок прорізують, немов прожектором, приспану підсвідомість нашого Колюмба, і ось він пригадує собі, неначе крізь сон, що колись-давно, в днях дитинства, на великодньому столі в його батьківському домі теж красувались такі яскраві, крашені яєчка... Так то відкриває він нову „Америку" — що землею його батьків була Україна і що він сам козацького роду!

А буває інакше... Буває, що котромусь із наших мистців так поталанить, як поталановило недавно сеньйорові українських баталістів, Леонідові Перфецькому, коли на відкриття виставки в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку насунула хмара публіки, переважно студентської й пластової молоді. І от, за півгодини перед відкриттям, зчинився на „давнтавні" справжній переполох! Уявіть собі, що деякі любителі й любительки образотворчого мистецтва метушились, мов замотеличені по Другій Евню, та все розпитували прохожих:

— Слухайте, ви не знаєте, де тут буде домівка Літературно - Мистецького Клюбу? Там, кажуть, сьогодні виставка Перфецького відбувається...

А комічність ситуації полягала в тому, що дехто з цих загублених Колюмбів не впав, вибачайте, з Марса і не приїхав з далеких „вестів", а мешкає дослівно за два-три бльоки від домівки Клюбу під 149-им числом, на 2-ій Евню. І, щойно прибувши подивитись на виставку Перфецького, ці дорогі земляки з немалим здивуванням відкривали, що ЛМКлюб існує тут, у найближчому їх сусідстві, вже близько 15 років, — раніше під головством сл. п. С. Литвиненка, тепер — д-ра Б. Ржепецького, — що тут знаходяться дві постійні малярські ґалерії, Український Музичний Інститут, відбуваються щоп'ятниці цікаві вечори. Подумайте собі — скільки нових світів відкрили зразу наші Колюмби, і то де? „Еравнд ди корнер!"

Якщо ви, шановні, теж бажаєте стати новітніми Колюмбами, то вам оце трапляється знаменита до того нагода: прийдіть, будь ласка, в цю неділю по полудні до Фешен Інституту в Ню Йорку, і побачите драму Жана Ануї „Жанна Д'Арк" (по-крайовому „Орлеанська Дівчина") у поставі театральної групи „Заграва" під керівництвом Слава Теліжина з Торонта. Хто знає, може в цю неділю ми відкриємо вкупі з вами ще одну „Америку", що ось на наших очах народжується або й вже народився новий Український Театр у Канаді?

ІКЕР

Зустріч УАК „Запороже" та УСТ „Чорноморе" на „Союзівці"

В суботу, 1. травня ц. р. з'їхалися на „Союзівці" б. студенти українських корпорацій „Запороже" та „Чорноморе" в Чернівцях — Буковинська Україна на свою традиційну зустріч. Гарна погода уможливила приїзд з далекої Канади, як теж із різних частин ЗДА. Біля 80 учасників засіло до вечері-бенкету, яким проводила Президія Старшини обох Козацтв. Після вечері старший УАК „Запороже" мґр. Петро Григорович привітав присутніх членів, гостей та представників студентських організацій „Чорноморя" — Данціґ, СУСТА, ТУСМ ім. Міхновського, „Багряний Цвіт", Голову Буковинського Об'єднання в ЗДА й інших.

Відтак відспівано традиційну студентську пісню „Ґавдеамус Іґітур". Предсідник в короткому слові з'ясував мету зустрічі — пригадати, що Зелена Буковина це невід'ємна частина Соборної України. Після коротеньких привітів та дружньої гутірки закінчено вечерю словами старшого УАТ „Чорноморе" мґр. Вол. Гнідого. У „Веселці" відбулась мистецька частина заходом обох Козацт, якою проводили від УСТ „Чорнеморе" козак Мирон Руснак, а від УАК „Запороже юначка Леся Соколишин. В програму входило: тріо ґітаристів — Філярет Лукіянович, Володимир Гнідий та Іван Тащук — фортепіянове сольо проф. Ол. Омельського, скеч із студентського життя молодого юнака у виконанні Остапа Гавалєшки, Бориса Будного та Костя з Монтреалю, доповіді про СУСТА п. Никорович та СУСТК Б. Будного. По закінченні мистецької програми була забава з танцями та льотерією.

В суботу по обіді та в неділю перед обідом відбуто окремі наради обох Козацтв т. зв. „Ради Козацькі". На одній із нарад прийнято в члени „Запороже" юначку Ла Плант, та юнака Богдана Нагурного з Канади. Вони обоє склали присягу на запорожські барви: шапку та ленту. УАК „Запороже" засновано 10 травня 1910 р. в Чернівцях.

У вересні ц. р. будемо відзначати 110-ий семестровий, тобто 55-річний Ювілей в Торонті — Канада.

Слід зазначити, що такі зустрічі підносять членство на дусі, яке, не дивлячися на те, що українські студентські корпорації тепер не в моді, воно все ж зростає — зокрема починає в них гуртуватися молодь запорука їх росту.

О. С.

● **У Південній Кореї** арештовано чотирьох лідерів опозиційної Партії громадянських прав, закинувши їм поширення в квітні цього року 10.000 летючок, в яких закликалось студентів, вояків, робітників та всіх рядових громадян — повстати проти тамошнього теперішнього уряду.

● **У Римі** сотні робітників влаштували в минулий вівторок бурхливу демонстрацію проти підвищення оплат за переїзд трамваями й автобусами. Демонстранти блокували вулиці, якими їхали трамваї й автобуси, та вибивали в них вікна. В сутичках з поліцією було багато потурбованих з обох сторін. Кількадесять осіб арештовано.

ДЛЯ ОХОРОНИ ПОБЕРЕЖ ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ

Останнім часом ЗДА відрядили на південнов'єтнамські води три патрульні катери, що їх завданням буде патрулювання біля побереж Південного В'єтнаму і перешкоджування перепачковуванню зброї для комуністичних партизанів. На фото: один із катерів „Пойнт Марон" перед відпливом з Лонґ Бічу в Каліфорнії.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ УРЯД БРИТАНІЇ ПРИЗНАЧИВ на директора державної Ради Цін і Прибутків консервативного посла Обрі Джонса, ученого економіста, одинокого фахівця й політика, на якого погодились однаково хлібодавці, як робітники. Джонс зрікся посольського мандату, щоб перейняти те становище, яке дуже важливе для збереження рівноваги між цінами і платнями, — щоб протидіяти інфляції.

В АРАБСЬКОМУ ЄМЕНІ ПОГРОЖУЄ НОВЕ РОЗПАЛЕННЯ громадянської війни, при чому республіканських єменців підтримує великим військом Єгипет. На одному відтинку зосереджено 7.000 єгипетського й 3.000 єменсько-республіканського війська для наступу проти вірних колишньому Імамові Мохаммедові ель-Бадрові арабів. Савді Арабія заявила, що коли єгипетські війська порушать її територію, вона звернеться до „приятелів" за військовою допомогою.

НАЙБІЛЬШІ В ІСТОРІЇ ПРИБУТКИ ФІРМИ ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС були в першій чверті цього року, коли ця Корпорація, найбільше в світі підприємство, заробила $636 мільйонів, що рівняється по $2.22 за кожний уділ, а в першій чверті 1964-го року її прибутки становили $536 мільйонів, по $1.87 за уділ. Друга щодо величини американська фірма — Телеґраф енд Телефон Компані в першій чверті цього року заробила $424.8 мільйона. В першій чверті ц.р. Дженерал Моторс продали товарів на суму $5.55 більйона, а в першій чверті 1964-го року — $4.78 більйона.

СВЯТКУВАННЯ ЗУСТРІЧІ ВОЯКІВ ЗДА І СССР З 25 КВІТНЯ 1945 Р. НЕ ВДАЛОСЯ. Американський вояк Жозеф Половскі з Шикаґо був першим, який тоді зустрівся з совєтськими вояками над Ельбою. Він поїхав цього року до Німеччини, щоб узяти участь у традиційному відзначуванні тієї зустрічі, але йому взагалі не дали візи до Східньої Німеччини і він вернувся до ЗДА, розчарований у „приязні" Совєтів. З совєтського боку зголосилися теж до такої зустрічі два вояки, які були тоді над Ельбою, але їм не сказали, що Половского прогнано.

ПРЕМ'ЄР МАЛЯЙЗІЇ АБДУЛ РАХМАН, БУДУЧИ З ВІДВІДИНАМИ В ТОКІЮ, ЗАКЛИКАВ всі антикомуністичні держави на Далекому Сході створити військово-політичний союз для взаємної допомоги з уваги на загрозу від комуністів. Сама Маляйзія загрожена збоку Індонезії, яка проголосила гасло „знищення Маляйзії" та користується у цьому підтримкою збоку комуністичного Китаю.

ПІСЛЯ ФОМИНОЇ НЕДІЛІ

Закінчення зі стор. 2-ої

штовуватимуть по кілька академій. Питання стоїть ясно: є одна чи дві, а то й три категорії героїв? Себто таких героїв, яких вшановується, і таких, яких промовчується? Бож логічним залишиться для історії, що за свого життя займали вони різні і різного значення становища, але так, як за життя їх опромінювала така сама ідея, так тепер їх усіх зрівняла зелена могила. Вшановуємо героїв згідно із їх величиною, але вшановуємо їх смерть згідно з національною етикою. Нація, а до того ж у визвольній боротьбі, не знає різних категорій смерти своїх синів, не знає двох категорій могил.

„Темпора мутантур" — часи змінюються, казали римляни. Повсякчасно і постійно, хоч і не цілком. Був маркантний факт: під час визвольної боротьби Греції деяким турецьким частинам не вистачило набоїв, і вони почали валити густо скріплені оливом старовинні грецькі будівлі. Коли ж з'явились вони валити Акрополіс, грецькі повстанці запропонували їм: залишіти Акрополіс, а вони, греки, пішлють їм олива. І послали. Це коштувало грекам зайвої крови, але вони зберегли традицію і тому визволились. Глибока традиція відновила грецьку націю, новітню грецьку державу, а ідея Акрополісу лишилась цінною пам'яткою. Отже, традиція церковна, політична, державна — це неоціненна вартість, за яку можна і треба віддати все, включно з життям. Але традиція — це аж ніяк ізоляція в минулому.

Фомина неділя цього року відновила віру. Після неї йдемо знову в дні праці і нових сподівань. Зустрічаємо по дорозі, здавалося б, часто лише малі речі. Але чи потрібно говорити про те, що великі речі будується з малих цеглин?

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!